33ste jaar. — 124. Zaterdag 16 October 1886.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLEE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **groote Markt, n° 37-39, te Tongeren.**

Abonnement

Drie maal per week **6** francs per jaar.
Twee » » **5** » »
Een » » **4** » »
Een blad afzonderlijk **15** centimen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** centimen per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of midden in het blad : **1** fr. den drukregel.

TONGEREN, 16 OCTOBER.

Van alles wat.

Onze lezers weten reeds dat bij de kiezing die te Brussel in vervanging van M. Van der Smissen moet plaats hebben, de doctrinairs, geuzen en socialisten overeengekomen zijn, den afgezetten schepene Ronvaux tot kandidaat voor te stellen.

Zooals men weet werd doctor Ronvaux afgezet om in eenen heildronk den koning beleedigd te hebben.

Thans, zegt de *Vrijheid*, willen de brusselsche vereenigde liberalen een nog meer anti-konings gezind karakter geven aan die kandidatuur, en hebben daarom de leiding van den kiesstrijd opgedragen aan M. Ferdinand Van der Taelen, *de koning der geuzen*.

Van der Taelen is, niettegenstaande hij zich Ridder der Leopoldsorde heeft laten benoemen, socialist, destijds heeft de *Werker*, het gekend socialistisch orgaan, dit openlijk geschreven. Kort nadien werd hij wel is waar uit de socialistische bond gebannen, doch niettemin bleef hij die principen getrouw. Dit is zoo waar, dat de vereenigde liberalen zijne kandidatuur als gevaarlijk vreezende voor de gemeentekiezing van 1884, hem verzochten af te treden, hetgeen hij dan ook deed.

Overigens de titel van *Koning der geuzen*, hem door zijne partijgenoten geschonken en door hem in eene openbare ziting aangenomen, was destijds een protestatie tegen Leopold II, dien de geuzen dan niet meer als hunnen Vorst wilden herkennen.

Met dus het beleid der kiezing van den koningbeleediger Ronvaux op te dragen aan den antikonings gezinden Van der Taelen, hebben wij een bewijs te meer, dat gansch de liberale partij, hoe zij zich ook noemen, bereid zijn elken kandidaat aan te nemen, hoe republikeinsch of socialistisch gezind hij ook is, indien zij maar middel zien, om hem gekozen te krijgen.

De brusselsche pers zal in den strijd het karakter der tusschenkomst van den *Koning der geuzen* wel doen uitschijnen.

⁂

De liberale verzoening te Brussel heeft moeite om tot stand te komen, zegt de *Patriote*. Er hebben op dit oogenblik drukke onderhandelingen plaats ten einde de twee « liberale » partijen t' akkoord te brengen op den naam van den radikalen heer Guillery. Deze aarzelt echter te aanvaarden en wil van geene kandidatuur zonder politieke geloofsbelijdenis weten.

Als het niet gelukt, zal men zich te vrede stellen met de kandidatuur van den heer Ronvaux. Deze zou gaarne beloven over de kwestie der herziening te zwijgen, niet alleen voor, maar ook gedurende en zelfs na de kiezing.

De onafhankelijken, voegt het blad erbij, zullen den strijd niet aangaan.

Van eenen anderen kant zegt de *Courrier de Bruxelles* :

Een onzer konfraters verzekert dat de onafhankelijken zich zullen onthouden in de afzonderlijke wetgevende kiezing, welke den 28 october te Brussel moet plaats hebben.

Deze tijding is onnauwkeurig.

⁂

De aanstaande wetgevende zittijd zal geopend worden door eene troonrede, waarin verscheidene wetsontwerpen betreffende de maatschappelijke kwestie zullen aangekondigd worden, alsook belangrijke openbare werken, namelijk de indijking der Senne (tot bedrag van 10 millioen frank) en eene groote uitbreiding te geven aan de buurtspoorwegen.

⁂

Ons nationaal ministerie mag nergens eene nutteloze normaalschool afschaffen, of de liberale gazetten jammeren om ter meest en maken de katholieken uit voor schoolverwoesters en voor vijanden van het onderwijs.

Hoe ongegrond, hoe redeloos die klachten en die beschuldigingen zijn, blijkt klaar uit de volgende cijfers : er zijn dit jaar 1160 normalisten uit de normaalscholen van den Staat gekomen.

Welnu, voor geheel het land, heeft menjaarlijks slechts 350 onderwijzers en onderwijzeressen van noode, dat maakt dat er 7 à 800 van de jonge heeren en jufvrouwen met hun diploma blijven zitten, zonder hoop van ergens geplaatst te geraken.

Schoon vooruitzicht, niet waar ? En mochten zij zich troosten met het gedacht dat het getal van uitgaande normalisten enkel dit jaar overdreven is geweest, maar neen, die overvloed duurt reeds zes jaren, dat is te zeggen sedert 1879, sedert dat het liberaal ministerie, onder het geleide van den grafmaker Van Humbeeck, het land met normaalscholen vervulde en, enkel om de katholieken te tergen, de officieele onderwijzers bevoorrechtte en vermenigvuldigde.

Hij verzekerde hun overgroote jaarwedden, maar wat hij hun niet geven kon, dat was het betrouwen van onze katholieke bevolking en daarmée komt het dat er op den dag van heden bij de 6000 gediplomeerde onderwijzers en onderwijzeressen nog geene plaats hebben kunnen verkrijgen !

Nu vragen wij aan elken weldenkenden burger, of het katholiek ministerie niet wijselijk handelt met eenige normaalscholen af te schaffen, die duur, zeer duur kosten aan de Staatskas en die eene waar opbrengen, welke wij reeds in overvloed bezitten.

⁂

Ziehier een staaltje van « stervende liberale hongerlijders ! »

Kort bij Gent is een officieele onderwijzer, die in 1884 met een wachtgeld van 1300 frank in beschikbaarheid van dienst gesteld werd ; een dito onderwijzeres, die met 1200 fr. door dien barbaarschen minister Thonissen tot den hongerdood werd veroordeeld. Beiden hebben thans hun droevig lot vereenigd, en zijn in het huwelijksbootje gestapt, zoodat zij, voor niets te doen, 2500 fr. inkomen hebben. Zij zijn zondag, voor een plezierreisje, naar Namen gaan manifesteeren, ter eere van Ronvaux.

Hebben zij ook gezongen : *Morituri te salutant?*

⁂

Er zullen weer 8 nutteloze scholen, die weinig of geene leerlingen tellen, afgeschaft worden. De liberalen schreeuwen en weenen reedsop voorhand over dien spaarzamen en redelijken maatregel. Volgens hen zouden de nutteloze scholen moeten blijven bestaan ! Zijn ze dan eindelijk rijp voor Gheel ?

⁂

De liberale fransche pers gaf dezer dagen een hartroerend artikel over een meisje dat, onwettig in een klooster van Auxerre opgehouden, door haar wanhopigen vader uit de klauwen der kerk gerukt, terug aan de vrijheid geschonken werd. Heel de landstreek was veronteerwerdigd over het gedrag der zusters, hunne handelwijze was wreed, in een woord, men ging al bijna van inkwisiteurs en pijnbanken spreken. Luister wat is voorgevallen.

Mejuffer Gallet, dochter van den radikalen *maire* van Auxerre, reeds sedert een jaar meerderjarig, had van hare rechten gebruik gemaakt om aan hare roeping gehoor te geven en was in het klooster gegaan. Dat is wettig, dunkt ons, en niemand kon die juffer verbieden volgens haar goeddunken te handelen.

Zoo dacht er M. *le maire* in zijne radikale wijsheid niet over.

Bijgestaan door een republikaansche dagbladschrijver en door eene bende *citoyens*, die eerst hunnen moed uit de jeneverflesch hadden geput, heeft hij het klooster overvallen, de eerwaardige zusters laten mishandelen, het meisje meêgenomen.

Vooreerst, is het niet schande van onschuldige, boven alles verheven vrouwen te mishandelen, te beschimpen, te bespotten, te beleedigen, zelfs te bezoedelen door dronkemanspraat en godslasteringen ?

Ten tweede, welke burger heeft het recht binnen te dringen in een privaten eigendom, zonder door de wet hiertoe gemachtigd te zijn? Dat is, den tekst der wet in hand, een aanslag tegen de onschendbaarheid der woning !

Welke burger heeft het recht een persoon, om 't even wie, die de macht en den vereischten onderdom bezit om naar beliefte te handelen en te doen wat hij wil, te ontvoeren en zich van hem meester te maken? Dat is een aanslag tegen de persoonlijke vrijheid !

Welke burger heeft het recht iemand het beoefenen van eenen godsdienst te beletten, welke hij vrij gekozen heeft en aan welke hij zich wil opofferen. Dat is een aanslag tegen de godsdienstvrijheid !

Wetsverkrachting ten allen kant, gebeurd onder het vaderlijk oog der policie, die dit alles rustig nazig.

Dit belet echter de republikaansche pers niet te zingen en onze liberale pers haar na te huilen op alle toonen : Het schandaal van 't klooster van Auxerre !

Ja, schandaal, zeker, maar van uwen kant.

Stads- & provincie nieuws.

Ter gelegenheid der vijftigste verjaring der instelling van den provincialen raad, heeft M. de ridder Camille de Borman, lid der bestendige deputatie, een zeer belangwekkend werk uitgegeven. Het is getiteld : *De Provinciale Raad van Limburg* 1836-1886.

Bij gebrek van plaats kunnen wij geen volledig verslag over het werk van M. de Borman maken. Wij kunnen er slechts eenige uittreksels aan onze lezers van mededeelen.

M. de Borman begint met een historisch overzicht over de provinciale Staten der hollandsche regeering, waarvan de bevoegdheden veel eigen hadden met die der hedendaagsche provinciale Raden.

De instelling van den provincialen Raad van Limburg heeft te Hasselt, den 6 october 1836 plaats gehad. De eerste zitting van denprovincialen Raad werd in den zaal der societeit *De Rhetorika* gehouden. Er werd eene overeenkomst gemaakt tusschen de bestendige Deputatie en de societeit *De Rhetorika* krachtens dewelke deze societeit, vermits eene som van 500 franken 's jaars, haren zaal ter beschikking van den Raad zou stellen om zijne gewoone en buitengewoone zittingen er in te houden. Dit contract werd den 5 juni 1843 door de bestendige Deputatie gebroken. Dat jaar, voor de eerste maal, had de zittijd van den provincialen Raad, in eenen zaal van het nieuw tribunaal plaats. De provinciale Raad heeft in dezen zaal gezeteld tot in het jaar 1881. Toen, ingevolge de terugeischingen van M. den voorzitter van het tribunaal, ging de Raad zijne zittingen op het stadhuis houden.

Ziehier de lijst der gouverneurs der provincie, sedert 1830 tot 1886 : De HH. baron de Loë de Mheer, Hennequin, baron de Lamberts-Cornbach, baron de Schiervel, graaf 'T Serclaes de Wommerson, De Decker, Bovy en burggraaf Goupy de Beauvolers.

Griffieren der provincie sedert 1831 tot 1886 : De HH. Van Caubergh, Bovy, Reynders en Roelants.

Arrondissementscommissarissen van Maestricht, (Tongeren) : De HH. Kerens de Wolfrath, graaf Max de Renesse, Vandeweyer, Simons, Van den Bulcke, Meyers en Nagels.

Voorzitters van den provincialen Raad : De HH. Baron de Loë de Mheer, Baron de Weichs de Wenne, de Pitteurs-Hiegaerts, Jaminé en Nagels.

Ondervoorzitters : De HH. de Pitteurs-Hiegaerts, Petit, Jaminé, baron de Woelmont, Delgeur, Nagels en Slegers.

Sekretarissen : De HH. Hermans, (L. J.), Monville, Daels, Hechtermans, Caters, Clerx, Hermans (P. Th), Barthels, Daris, baron de Pitteurs-Hiegaerts, de Maret, Stiels en Vroonen.

Oudercoms-bekens : De HH. Beckers, Petit, de Matthys, Hechtermans, de Borman, Delgeur, Jaminé en Schoolmeesters.

M. de Borman eindigt zijn belangwekkend werk door de lijst der personen die sedert 1836 tot 1886 deel der bestendige Deputatie gemaakt hebben en der 195 personen die leden van den provincialen Raad geweest zijn. Ieder dezer namen is van eene levensbeschrijving gevolgd.

Het werk van M. de Borman zal eene deftige herinnering blijven van het vieren der vijftigste verjaring der instelling van den provincialen Raad.

Wij zouden wel eens willen weten welken indruk de lezing van het verslag over den staat der stadszaken, dat wij verledene week aan onze lezers medegedeeld hebben, op het tongersch genzenbladje gemaakt heeft. Het genzending heeft daarin de klaarste proef moeten vieren, dat al wat het sedert maanden en maanden over het stadsbestuur verteld heeft, maar flauwe praat en c. noozele bemmet is.

⁂

Gij herinnert u nog wel, lezers, welke tranen het genzenbladje stortte tijdens de vermindering der traktementen van de onderwijzers en onderwijzeressen. Als men dien suffen wilde gelooven, dan zou de hedendaagsche stadsregeering de verklaarde vijand van het openbaar onderwijs zijn, en zij zou maar een doel hebben : het publiek onderwijs te vernielen en zoover mogelijk de traktementen der onderwijzers altijd te verkleinen. Onze genzen confrater had nog wel goesting om verder te gaan en hij zou gaarne het lot der onderwijzers aan dat van den Italiaan Succi, van hongerlijdende gedachtenis, vergeleken hebben.

Welnu het verslag werpt in eens, voor goed, al deze dwaasheden omver. Het is niet oorzaak van gebrek aan geld, zegt het verslag, dat de traktementen der onderwijzers verminderd zijn geworden. Deze traktementen waren tijdens den schooloorlog, zonder eenige reden, verhoogd geworden en, na vermindering, beloopen zij nog dezelfde som als voor 1879, hetzij 1700-1500-1200 en 1000 franken.

Wat nu de vijandige gevoelens van het stadsbestuur jegens het onderwijzend personeel aangaat, daar antwoordt het verslag alweer deftig op.

« Wij bestatigen met genoegen den iever der « onderwijzers en onderwijzeressen, lezen wij er « in, en het bestuur acht zich gelukkig de school- « vrede in onze stad terug te hebben kunnen « brengen. »

Wat zal het genzending daar op te zeggen vinden ?

En zijn gejammer en zijn getier van hiervoren ? Dat is allemaal vergeten en verlogen.

⁂

Wat heeft het genzenbladje toch niet in den tijd over het atheneum en de middelbare school geschreven en gevreven ! Dat waren, volgens onzen genzen confrater, voorbeeldige onderwijs gestichten. Wat nog meer is, zij waren eene goudmijn en eene bron van voorspoed voor onze goede stad Tongeren. Wel is waar, sedert eenigen tijd heeft het genzenblad geen woordje meer durven reppen over de uitmuntendheid der studien in het atheneum en in de middelbare school. Iedereen weet immers dat deze twee onderwijs-gestichten in al de generale wedstrijden geregeld de allerlaatste van het land aangedrupt komen.

Maar het genzenbladje sprak nog altijd over de geldelijke weldaden die, voor de stad, uit het atheneum en de middelbare school voortspruiten.

Alweer eene zaag die heel en gansch versleten is!

Wilt gij weten wat op een jaar het atheneum en de middelbare school gekost hebben en wat maandgeld zij op dien zelfden tijd opgebracht hebben ?

Het atheneum heeft op een jaar fr. 59,952.62 gekost met eene bijlage van de stad van meer dan 10000 franken.

De middelbare school heeft in 1885 22,817,62 fr. gekost met eene tusschenkomst der stad van fr. 6,175.47.

En wat brachten die twee gestichten nu in maandgeld op? De middelbare school heeft 1,820,10 fr. en het atheneum 1,070,00 opgebracht !

Wij zijn eens nieuwsgierig om te zien of het genzenbladje nog altijd zal voortgaan met het atheneum en de middelbare school voor eene goudmijn en eene bron van voorspoed voor de stad te doen doorgaan.

⁂

Iets wat aan het genzenbladje den slaap ontneemt, dat is de aanneming door de stad van de bewaarschool der zusters van Maria.

Wij hebben in den tijd geantwoord op de dwaasheden en de beledigingen die het genzending tegen de bewaarschool geschreven heeft. Heden houden wij ons enkel met de financieele kwestie bezig.

De bewaarschool, welke het genzenbladje in zijne mooie taal « de Papschool » noemt, zou, volgens het zegt, jaarlijks aan de stad 4,000 franken kosten.

Dat is onwaar en het verslag geeft daarop een onwederleggbaar antwoord.

Volgens men in het verslag leest, worden er van de 4,000 fr. 1,500 door het Bureel van Weldadigheid betaald voor een getal van ongeveer 400 kinderen die naar deze school gaan. Van eenen andere kant, komen de staat en de provincie tusschen de kosten voor eene som van 945 franken. De gemeente betaalt dus maar 1,555franken. Voor het overige, heeft de stad niet den minsten last noch van de gebouwen noch van hun onderhoud. Zij verteert geene roode duit noch voor verwarmingskosten noch voor schoolbehoeften.

Wij zouden wel willen dat het genzenbladje antwoordde op deze vraag die wij uit het verslag kuppen :

« Is die som van 1555 franken die de stad be- « taalt te zwaar ? Is zij misschien niet te gering, « in vergelijking met andere schoolkosten, om aan « ongeveer 400 arme kinderen de ieverige zorgen « van vijf zusters in eene bewaarschool te be- « schallen ?

« En waar zou men overigens dit aanzienlijk « getal van kleine kinderen plaatsen, als men na- « denkt dat volgens de lijsten, welke de gemeente- « raad aangenomen heeft, 421 jongens en 427 « meisjes, in onderdom van naar de school te « gaan, recht op het kosteloos onderwijs hebben?»

Wij zullen nog lang op het antwoord van het genzenbladje wachten. Het heeft immers hier niets op te zeggen en het zal in zich zelve denken dat zwijgen onverbeterlijk is.

Dat is voorzeker gemakkelijk, maar wij gelooven dat het daarmede weinige menschen zal overtuigen.

De Wees van St-Villeret

Naar het Fransch van Roger Dombréa.

(3de vervolg.)

VIJFDE HOOFDSTUK.

Dien zelfden dag viel de nacht vroeg in en een vreeselijke storm stak op. Nu nog denkt men te St-Villeret altijd met schrik aan dien nacht. De groote populier bij den ingang van het kerkhof werd ontworteld, de weerhaan van den toren werd weggeslingerd en vele schoorsteenen stortten in.

Mevrouw Henry, die niet kon slapen (wie zou dat ook dien nacht hebben kunnen doen ?) voelde plotseling eene hevige gewetensknaging. Zij had haren zoon nog niet gewaarschuwd voor het gevaar, dat jufvrouw Dexène en hare nicht wellicht liepen. Er waren juist nog al vele landloopers in den omtrek, en daarbij kwam, dat, al stond St-Villeret nu niet juist in eenen slechten reuk, men toch zelfs daar voor niet kon instaan. Na al die verhalen van verborgen schatten, welke er al een jaar de ronde hadden gedaan, was die laatste vond wel in staat om de een of anderen kerel in verzoeking te brengen. Moesten die twee arme vreemden die reeds verschrikt waren door den storm, ook nog beangstigd worden door eene poging tot diefstal ? Toen het middernacht sloeg, kon de rechtersvrouw zich niet langer bedwingen en ging haren zoon roepen.

Bij de eerste woorden van zijne moeder, verloor de assessor zijne gewone kalmte. Zich aankleeden, zich voorzien van eenen grooten knuppel en zijnen jachthoorn, was voor hem het werk van een oogenblik. Daarna vloog hij als een pijl uit den boog naar de Chaumiere.

Alles scheen er in de diepste rust te zijn, en de assessor was, na een paar malen rond het huis gewandeld te hebben, juist op het punt naar huis te gaan, toen een dof gelruid, dat de storm tot dusverre had overstemd, tot zijn oor doordrong. Het geleek veel op het geluid van een zwaar werktuig dat op den grond viel. Dat geluid, meende hij, kwam uit de keuken, welke naast de kamer van jufvrouw Dexène lag. Jean beproefde de huisdeur open te doen. Zij was niet dicht. Een losfoorken dat hij aanstak, overtuigde hem, dat het slot was opengebroken. Een man alleen had dit niet kunnen doen. Een gekerm, gevolgd door een s...st ! en een vloek, vermengde zich plotseling met het doffe geluid dat niet ophield.

De assessor was alleen, maar hij bezat moed en tegenwoordigheid van geest. Een stapel takkenbossen lag tegen den stal. Zijn eerste werk was er vier te grijpen en die tegen de huisdeur te zetten, en vervolgens vier andere tegen de tamdeur. Dan blies hij op zijnen hoorn eenen wanhopigen hulpkreet, dien hij onmiddelijk liet volgen door een gelluit. Daarop klom hij als een kat maar een klein venstertje op, het eenige dat geene blinden had, en sloeg het met eenen slag stuk. Louis, Charles, Jean, Pierre ! riep hij, wij hebben ze ! Dood of levend, grijpt ze !

Oogenblikkelijk ging de voordeur open en drie mannen, die het huis uitholden, stootten tegen de takkenbossen, waarmede zij op den grond rolden.

De assessor sloop langs den muur en bracht den dief, die het langzaamst opstond, eenen slag met zijnen knuppel toe ; vervolgens bereikte hij de huisdeur, welke hij achter zich toegrendelde. Op datzelfde oogenblik hoorde hij vlak bij zich het geblaf van Médor, zijnen hond.

— Ze zijn gepakt ! riep de assessor uit. Zonder zich verder om die ellendigen te bekommeren, snelde hij met een beklemd hart naar de kamer van de tante en de nicht.

— Waar zijt ge, arme menschen ? Doet toch open, ik ben het, de assessor... Doe open, kind, herhaalde hij bevend, want het gesnik van Maria was het eenige antwoord op zijn wanhopig geroep.

Een kleine dievenlantaarn, door de boosdoeners achtergelaten, welke hij in het eerst niet bespeurd had, deed hem zien dat de deur tusschen de keuken en de kamer van buiten versperd was. Toen hij er in was geslaagd om ze open te doen, vloog Maria op hem toe, klampte zich aan hem vast en riep : De roovers, de roovers ! verberg ons, red ons ! — Jufvrouw Dexène keek hem met verwilderde blikken aan en bleef onbeweeglijk ; zij was niet in staat om een woord uit te brengen.

— Stel u gerust, herhaalde Jean. Ze zijn juist gepakt, de ellendigen !... Dat ik niet vroeger ben gekomen ! wat moet ge eenen angst uitgestaan hebben... En onze assessor keek bedroefd en erg verlegen de tante aan, terwijl hij het kind tegen zich aan drukte. Mijn hemel, wat moest hij doen? Ja, zijne moeder moest komen.

Bij die laatste woorden begon Maria harder te schreien en jufvrouw Dexene maakte eene beweging om hem terug te houden.

— Ik u hier alleen laten ? Neen, neen, kinderen, weest maar gerust, maar ik wenschte wel dat er hulp kwam.

Terwijl hij dat zei, ging de assessor naar het venster, dat hij half opendeed. De storm, die al den geheelen nacht door gewoed had, scheen zijne kracht verdubbeld te hebben en maakte dat hij niet hooren kon wat er op een geweerschot afstand van het huis gebeurde.

In bijna alle woningen van het dorp, waren de vensters verlicht en men zag overal licht op den weg. De assessor sloot het venster, na uit alle macht op zijnen hoorn geblazen te hebben, en ging, terwijl Marie zich steeds aan hem vastklemde eene lamp zoeken, want het dievenlantaarntje verlichtte de kamer maar flauwtjes. Eerst bij toen er in geslaagd was om zicheen tweede licht te verschaffen, bemerkte hij dat jufvrouw Dexene aan den arm gewond was.

— Wat ! hebben die kerels u gewond, u !... u !... herhaalde onze assessor telkens. Vervolgens deed hij met vrouwelijke zachtheid Margarette in den leunstoel, welke vlak bij het venster stond, neêrzitten. Wees maar niet meer bang, lieve... jufvrouw. Ik ben er en wij zullen voor u zorgen.. We moesten een dokter hebben... Wat komen ze nu ook laat !...

— Dank u, mijnheer, wat zijt ge goed ! stamelde de gewonde met kleurlooze lippen en bevende stem.

— Bedank mij niet. Ik kan het mij zelf niet vergeven dat ik u zoo aan het gevaar bloodgesteld heb gelaten... Ik had moeten voorzien, dat niets te St-Villeret geheim blijft... dat de weinige goudstukken, welke gij gevonden hebt, wellicht den een of anderen ellendeling in verzoeking konden brengen... Ik had al niet moeten toestemmen dat eene vrouw en een kind alleen woonden in de Chaumiere... Gij moogt niet meer alleen blijven... neen... neen.

De assessor sprak herhaaldelijk dat neen uit, zonder het zelf te merken ; zijne gedachten waren elders. Hoe ongelukkig dat mijne moeder !... ben ik nu toch ook niet dwaas dat...? mompelde hij ook tusschen zijne tanden.

Daar klonk de stem der rechtersvrouw onder het venster. Mijn jongen, zijt ge daar ? Is de assessor daar ?

De assessor liep zijne moeder te gemoet : Kom toch. O, wat komt ge laat ! Kom toch ; zij is gewond ; zij heeft uwe zorgen noodig ; maar ze zullen haar niet ontbreken.

Mevrouw Henry luisterde, zonder er iets van te begrijpen. Al een uur lang had ze de hevigste kwellingen, welke ze in haar leven gekend had, ondergaan. Na het vertrek van haren zoon, half krankzinnig door de gedachte aan het gevaar, dat hij misschien liep, had zij hare bedienden geroepen en den hond losgemaakt. Toen dat gedaan en zij alleen was, was zij den trap ingegaan en zelfs tot aan den weg. Plotseling hoorde zij het geluid van den hoorn van den assessor ; daarop meende zij het geluid van eene worsteling te onderscheiden en verders niets meer dan het geluid van den wind. Met een sprong was zij aan de deur van haren buurman, klopte en riep : Ze vermoorden mijnen zoon ; ze vermoorden den assessor !

Het alarm was geslagen, de vensters gingen het een voor het andere na open, en van overal verscheen er hulp.

— Wees maar gerust, jufvrouw, ze zijn al gepakt, herhaalden met krachtige uitroepen de vrouwen, die weldra mevrouw Henry omringden. Ze waren met hun tweeen. We hebben ze gezien toen men ze opsloot.

Maar daar kwam Job op zijne beurt. Waar is mijn voogd toch ? Ik heb hem nergens gezien, en toch was ik bij de knechten. Ik heb de dieven helpen pakken.

Ik zal niet trachten de ontsteltenis van de arme moeder te beschrijven, en haren tocht naar de Chaumiere te vertellen, toen zij bij elke schrede beefde haren zoon gewond, wellicht stervende te ontmoeten. En nu, daar is hij, voor haar. Zij ziet niets, zij hoort niets, zij begrijpt niets dan dit : Hij leeft ! hij is niet gewond ! Zij wil niet anders weten.

Maar de assessor brengt haar bij de gewonde en met eene stem, die ze nog noot van hem gehoord had, klinkt het : O, moeder, toe, haast u toch, zorg voor haar, kijk, ze lijdt... gij gebt mij uitgezonden om haar te helpen... gij hebt haar misschien het leven gered... Zorg nu voor haar. Ge zijt zoo goed.

De weduwe trachtte te gehoorzamen ; zij voelde